

BESLUT

2014-02-03

Dnr: 13/02352

SAKEN

Rapport, SVT1, 2013-10-20, kl. 19.30, inslag om bränder i Australien; fråga om saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kravet på saklighet.

INSLAGET

Inslaget handlade om skogsbränder i Australien och inleddes med följande påannonsering.

I Australien har myndigheterna utfärdat undantagstillstånd i delstaten New South Wales. Sen i onsdags rasar de värsta skogsbränderna på 40 år. Bränder som enligt klimatforskarna nu kan härledas till människans påverkan på klimatet.

Under inslaget förklarade sedan reportern att de allt fler bränderna i Australien kunde härledas till de av människan orsakade klimatförändringarna.

Det slog FN:s klimatpanel fast i sin senast vetenskapliga rapport i september. Sen 1950-talet så har södra och östra Australien drabbats av minskade regnmängder, fler värmeböljor och intensivare torka.

I en skylt angavs att källan till uppgifterna var IPCC Fourth Assessment Report.

ANMÄLAN

Anmälaren är kritisk till att det i inslaget påstods att de häftiga bränderna i Australien kunde förklaras, enligt IPCC:s klimatrappport från år 2013, med människans påverkan på klimatet.

.....

Anmälaren anför även att grafiken i inslaget källhänvisade till en rapport från 2007 och påpekar att det har kommit senare rapporter och hänvisar till en specialrapport från 2012 om extremväder som inte stöder teorin om att människans klimatpåverkan är anledningen till de ökade bränderna i Australien.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television (SVT) anser att det anmälda programmet överensstämmer med kravet på saklighet och anför i huvudsak följande.

För det första hänvisade anmälaren till IPCC:s specialrapport SREX (Managing the Risks of Extreme Events and Disasters to Advance Climate Change Adaptation) från år 2012, en rapport som överhuvudtaget inte nämndes i inslaget. I SREX hänvisade anmälaren dessutom till skrivningar som rör klimatet i nordvästra Australien. Inslaget om skogsbränder och människans inverkan på klimatet beskrev tydligt situationen i södra och östra Australien, New South Wales, en klimatzon som helt skiljer sig från nordväst. Uppgifterna i inslaget baserade sig på den senaste rapporten om klimatförändringar som antogs i Stockholm i september 2013. Detta framgick mycket tydligt av speakertexten. Tyvärr var källhänvisningen i bild felaktig, där stod Fourth Assessment Report i stället för det korrekta Fifth Assessment Report. För sakligheten i inslaget i stort var dock detta misstag oväsentligt eftersom det tydligt framgick av speakertexten att det var uppgifter från den senaste rapporten som redovisades. Detta är alltså det vetenskapliga underlaget till den sammanfattning för beslutsfattare som det oftast brukar refereras till när det gäller IPCC:s rapporter. IPCC:s senaste rapport fick stor uppmärksamhet eftersom de deltagande forskarna nu ökat graden av säkerhet i sina analyser att det är människan som ligger bakom de pågående klimatförändringarna och att konsekvenser redan börjat manifesteras.

Human influence on climate clear, IPCC report says STOCKHOLM, 27 September - Human influence on the climate system is clear. This is evident in most regions of the globe, a new assessment by the Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) concludes. It is extremely likely that human influence has been the dominant cause of the observed warming since the mid-20th century. The evidence for this has grown, thanks to more and better observations, an improved understanding of the climate system response and improved climate models. Warming in the climate system is unequivocal and since 1950 many changes have been observed throughout the climate system that are unprecedented over decades to millennia.

I rapporten finns en lång rad referenser och statistik som visar på sambandet torka/höga temperaturer/minskad nederbörd gällande Australien, bland annat följande om värmeböljor.

Trends in temperature extreme indices computed for Australia (Alexander and Arblaster, 2009) and the USA (Meehl et al., 2007a) using observations and simulations of the 20th century with nine GCMs that include both anthropogenic and natural forcings are found to be consistent.

Both observations and model simulations show a decrease in the number of frost days, and an increase in the growing season length, heatwave duration.

I rapporten slås också fast att sedan SREX-rapporten kom år 2012 har bevisen för att det är människan som orsakar de extrema temperaturerna stärkts.

There has been further strengthening of the evidence for human influence on temperature extremes since the SREX. It is now very likely that human influence has contributed to observed global scale changes in the frequency and intensity of daily temperature extremes since the mid-20th century, and likely that human influence has more than doubled the probability of occurrence of heat waves in some locations.

Som underlag för inslaget låg också en intervju som SVT:s reporter hade gjort med en av IPCC-rapportens huvudförfattare. Det var i samtalet med en av världens mest framstående klimatforskare som reportern uppmärksammades på att IPCC nu för första gången anser sig kunna tillskriva ett samband mellan människans utsläpp av växthusgaser och de ökande skogsbränderna i Australien. I intervjun sade klimatforskaren bland annat följande.

I Australien var det extremt höga temperaturer tidigare i år vilket ledde till förödande skogsbränder i Tasmanien. Forskningen visar att den ökade risken för såna värmeböljor i Australien kan tillskrivas ökade växthusgashalter.

SVT beklagar att en missvisande källhänvisning fick anmälaren att uppfatta uppgifterna i inslaget som felaktiga, men kan dock inte finna att denna enskilda felskrivning i grafiken gör att inslaget som helhet blir osakligt.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (vid tidpunkten för sändningen enligt 5 § i sändningstillståndet och efter den 1 januari 2014 enligt 13 § i sändningstillståndet). Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden har i tidigare beslut konstaterat att IPCC:s slutsats att det pågår en global uppvärmning som med stor sannolikhet är orsakad av människans utsläpp av växthusgaser har ett mycket brett stöd bland såväl klimatforskare som ledande politiker. Nämnden kan, mot bakgrund av vad SVT anfört i sitt yttrande, inte finna att påståendet att bränderna kunde härledas till människans påverkan på klimatet innebär någon överträdelse av kravet på saklighet. Det förhållande att grafiken innehöll en felaktig källhänvisning var inte av sådan betydelse för den aktuella framställningen att inslaget som helhet strider mot saklighetskravet.

Detta beslut har fattats av Martin Holmgren, K-G Bergström, Ingrid Carlberg, Maria Edström, Leif Hedman, Jan Holmberg och Kristina Ståhl efter föredragning av Martin Fax.

På granskningsnämndens vägnar

Martin Holmgren

Martin Fax